

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi

“Sivas İli’nin Sorunları, Eksiklikleri ve Potansiyelinin Belirlenmesi Toplantısı: Olası Proje ve Kaynakları Açısından Genel Bir Değerlendirme” Toplantısı
12 Nisan 2018

(Kaynak:www.sivas.bel.tr)

Merkezimiz tarafından ilimiz Sivas’ın sorunlarının, eksikliklerinin ve potansiyelinin belirlenmesine katkıda bulunulmasına yönelik olarak Cumhuriyet Üniversitesi Sivas Araştırmaları Uygulamaları ve Araştırma Merkezi’nin de (CÜSAM) katkılarıyla, Sivas’la ilgili Fen, Sağlık, Sosyal, Eğitim ve Mühendislik-Mimarlık alanlarında araştırmalar yapan istekli tüm araştırmacı, idari personel ve öğrencilerimizin katkılarıyla **“Sivas İli’nin Sorunları, Eksiklikleri ve Potansiyelinin Belirlenmesi Toplantısı: Olası Proje ve Kaynakları Açısından Genel Bir Değerlendirme”** başlıklı toplantı 12 Nisan 2018 günü Rektörlük Senato Salonu’nda gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Ali Taşkın, Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof.Dr. Kaan Şevki Kavak, Cumhuriyet Üniversitesi Sivas Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof.Dr. Adnan Mahiroğulları ve katkısı olan öğretim elemanlarımız katılmış olup listesi bu rapordaki ileri sayfalarda verilmiştir.

TOLANTI KATILIMCI LİSTESİ

No	Adı ve Soyadı	Bağlı olduğu fakülte/yüksekokul
1	Ali Taşkın (Prof.Dr.)	Rektör Yardımcısı
2	Kaan Şevki Kavak (Prof.Dr.)	Proje Koordinasyon Uyg. ve Araş. Mer. Müd.
3	Adnan Mahiroğulları (Prof.Dr.)	CÜSAM Müdürü
4	Erdal Ağlar (Dr.Öğr.Üyesi)	Suşehri Timur Karabal MYO
5	Fatih Ada (Dr.Öğr. Üyesi)	Tıp Fak. Kalp Damar Cer. ABD
6	Fikriye Çelik (Öğr.Gör)	İletişim Fak. Gazetecilik
7	İlknur Şentürk (Dr.Öğr. Üyesi)	Müh. Fak.
8	Gülpınar Akbulut (Doç.Dr.)	Eğitim Fak.
9	Hasan Eleroğlu (Doç.Dr.)	Şarkışla Aşık Veysel MYO
10	Kıvanç Halil Arıç (Doç.Dr.)	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
11	Murat Mirik (Öğr. Gör.)	Sivas MYO
12	Mustafa Koçkaya	Veteriner Fak.
13	Seher Dirican	Suşehri Timur Karabal MYO
14	Sevda Özel (Dr. Öğr. Üyesi)	Müh. Fak.
15	Şebnem Özdemir (Dr. Öğr. Üyesi)	İletişim Fakültesi
16	Yusuf Özşensoy (Dr. Öğr. Üyesi)	Veteriner Fak.
17	Abdullah Mısırlıoğlu (Öğr.Gör.)	Proje Koordinasyon Uyg. ve Araş. Mer. Müd.Yrd.
18	Bora Öz (Öğr.Gör)	Proje Koordinasyon Uyg. ve Araş. Mer.
19	Ecem Demir (Öğr. Gör.)	Proje Koordinasyon Uyg. ve Araş. Mer.
20	Burak Sayar (Ofis görevlisi)	Proje Koordinasyon Uyg. ve Araş. Mer.

TOPLANTIDAN FOTOĞRAFLAR (12 Nisan 2018)

KATKILAR

1-"XIX. Yüzyılın Sonlarından Günümüze Sivas Ekonomisi"

Projemizde, Sivas ekonomisini "Osmanlı Dönemi" ve Cumhuriyet Dönemi" şeklinde iki ana başlık altında inceleyeceğiz.

Osmanlı dönemi Sivas ekonomisi için salnamelere ve Osmanlı Devleti'ni XIX. yüzyılın sonlarına doğru yakın incelemeye alan yabancı misyonların Sivas'taki raporlarına baş vuracağız.

Cumhuriyet döneminde Sivas ekonomisi;

a) 1923-1932 b) 1932-1950 c) 1950-1980 d) 1980 sonrası olmak üzere dört dönemde ele alınacaktır.

1980 sonrası dönem için İİBF bünyesinde akademik çalışma yapan öğretim elemanlarıyla işbirliği yapılarak:

- a) işgücü, istihdam ve işsizlik istatistikleri incelenecek
- b) üretim ekonomisi bağlamında Sivas reel sektörünü incelemek amacıyla orta ölçekli işyeri işverenleriyle sorunlarıyla ilgili yüz yüze görüşme yapılacak
- c) İl'in ithalat-ihracat rakamları irdelenecek, Sivas ili GSYİH ve kişi başına düşen hasıla, keza bölgesel kalkınmışlık düzeyi ele alınacak
- d) Sivas İş-Kur Müdürlüğüyle koordineli olarak ilde son yıllarda artan işsizlikle ilgili aktif ve pasif önlemlerin etki analizi yapılacak.

2-"Sivas'ta Hayatın Doğum, Evlilik, Ölüm Gibi Belirli Aşamalarını/ Geçiş Dönemlerini Düzenleyen Gelenek ve Görenekler"

Gelenek ve görenekler, bireyin içinde yaşadığı toplumla sosyal ilişkilerini düzenleyen kurallar manzumesidir. Gelenek ve göreneksiz bir toplum düşünölemeyeceği gibi, bunlar olmaksızın insanların bir arada düzenli bir hayat sürmeleri de mümkün değildir. Sosyal bütünleşmenin bir gereği olan gelenekler, kural koyucu özellikleriyle "yaptırım gücü"ne sahiptir. Uzun yılların ve tecrübelerin birikimi olan bu ortak değerler, bir miras gibi nesilden nesile aktarılır.

İnsan hayatının her döneminde etkin rol oynayan bu değerler, özellikle "doğum", "evlenme" ve "ölüm" gibi hayatın, keza hayat denilen sürecin halkalarını oluşturan "yıl" ın geçiş dönemlerinde daha da önem kazanırlar. İnsan hayatında önemli etkileri olan geçiş dönemleri, doğal olarak bireyin mensubu olduğu toplumun gelenek-görenek ve adetleriyle şekillenir.

Ne var ki, milli kültürlerin giderek Batı kültürünün tesirinde kaldığı küreselleşme sürecinde gelenek ve göreneklerimiz kaybolmakta ya da yozlaşmaktadır. Bu cümleden olarak "bizi biz yapan" kültürel değerlerimizi yeni nesillere aslına uygun aktarmanın önemli bir görev olduğunu düşünmekteyiz.

Bu bağlamda, Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji ve Halk Bilimi bölümleriyle işbirliği içerisinde yüksek lisans öğrencilerinden de istifade ederek köy ve kent merkezlerinde söz konusu bu üç konuda halka giderek sözlü ve görüntülü görüşme yapıp geleneklerimizi âdetlerimizi kayıt altına aldıktan sonra kitap haline getirerek gelecek nesillere sunmak istiyoruz.

Dr. Öğr.Gör. Erdal AĞLAR
Su ehri Timur Karabal MYO, Ziraat-Bahçe Bitkileri

Sivas ilinin potansiyelini görev yaptığım yerin özelliklerini ve uzmanlık alanımı dikkate alarak yapacağım.

Kelkit vadisinin (Su ehri) Karadeniz ve iç Anadolu bölgesi arasında bir geçit bölge olması hasebiyle iklimsel olarak meyve yetiştiriciliği için kıymet arz etmektedir. Öyle ki meyvede kaliteyi etkileyen en önemli faktörlerden biri olan gece gündüz arasındaki sıcaklık farkının bu bölgede yüksek olması elde edilen meyvelerin daha kaliteli; yine bölgede türlerde ilkbahar gelişme başlangıcının daha geç olması ülkemizde meyvecilik sektöründe en büyük problemlerden biri olan ilkbahar geç donlarından zarar görme riskini azaltmakta ve hasadın daha geç yapılması ile pazara geç ürün sunma potansiyeli bulunmaktadır. Bununla birlikte bölgede uzun yıllardır tarımsal faaliyetlerin çok sınırlı olarak yapılması toprağın besin elementleri bakımından zengin olması ve kimyasal girdinin çok fazla kullanılmaması organik ve kaliteli meyve üretimi açısından bölgeyi cazip kılmaktadır. Ancak sahip olduğu bu potansiyelin bölge ve ülke ekonomisi için katma değer yaratmada; kullanım noktasında çok büyük problemler bulunmaktadır. Bu uygun ve büyük potansiyelin yıllardır heba olması ve bu durumun bölgede g  lerin ya anmasında en büyük etken olması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu bakımdan bölgede bitkisel üretim, özellikle meyveciliğın geliştirilmesine yönelik yapılacak faaliyetlerin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bununla birlikte, iklim özellikleri bakımından ekonomik anlamda meyve yetiştiriciliğine pek uygun olmayan Sivas ilinde, Su ehri'nde antepfıstığı yetiştirme potansiyeline sahip bir bölgenin varlığı çok büyük önem arz etmektedir. Ancak bu kıymetli potansiyelin değerlendirilmesi noktasında, bölgede a ılanmamı  binlerce melengi  ağacının bulunması, yeti tiriciliğın öneminin algılanmaması, bilinçsiz bir şekilde yapılan yetiştiricilik ve bölgenin asıl ürünü olması gereken antepfıstığının ek gelir getiren pozisyonda olması gibi önemli problemler mevcuttur.

Dr.Öğr.Üyesi. Fatih Ada
Tıp Fak. Kalp Damar Cer. ABD

Projeler:

1. Balıklı kaplıcanın üniversite bünyesinde cilt hastalıklarının yanı sıra, diyabetik ayak, dekübit ülseri ve diğer yara problemlerinde kullanılacak alt yapı ile sağlık turizmine kazandırılması.
2. Soğuk çermiğinde üniversite bünyesinde oluşturulacak alt yapı ile sağlık turizmine kazandırılması.
3. Tıp fakültesinin isminin Şifaiye tıp fakültesi olarak güncellenmesi.
4. Nanotıp, jeotıp gibi yeni tıp dalları ile birlikte hiperbarik tıp gibi tıp dallarının oluşturulması.
5. Genetik ve kanser araştırmaları merkezinin alt yapısının oluşturulması.
6. Yıldız ırmağının rafting turizmine kazandırılması.
7. Kepenek caddesinde veya uygun bir konuma kültür sokağı oluşturulması (kitap kafeler vs)
8. Sivasta bulunan ticari işletmelere internet adresi oluşturulması için bilinç oluşturulması ve alt yapı desteği verilmesi
9. Çalışanlarının tamamının engellilerin oluşturulduğu sosyal sorumluluk içeren işletme oluşturulması (belediye bünyesinde olabilir)
10. Engelsiz şehir teması ile bütün kaldırımlar, binalar ve yolların gerekirse şehir içi ulaşım araçlarının planının yenilenmesi, yeni yapılacak yerlerde sıkı denetim yapılması.
11. Stronsiyum elementine özel ar-ge merkezinin alt yapısının oluşturulması.
12. Şifaiye Medresesi içerisine sağlık müzesi oluşturulması ve üniversite öğrencilerinin beyaz önlük giyme töreninin dünyanın ilk tıp fakültesi olan şifaiye medresesinde giydirilmesi.
13. Gökmedreseye gökbilim müzesi ve Gökmedrese gözlemevi kurulması. (Gök bilim müzesine yerleştirilecek bir teleskopla özellikle küçük yaşta çocuklar için her sene bir sertifika olacak şekilde devam niteliği olan bir merkez yapılması.)
14. Sıcak çermiğin jeotermal olanaklarının göz ardı edilmemesi, jeoenerji ve jeoseracılık için destek olunması.
15. Tıbbi ve aromatik bitki çeşitliliği açısından zengin coğrafyanın özellikle kuşburnu, meyan kökü gibi bitki yetiştiriciliğinin desteklenmesi.
16. Hayvan yetiştiriciliği açısından küçük baş hayvancılıkta romanov koyunu, büyük baş hayvancılıkta Belçika mavisine destek sağlanması.
17. Kızılırmak projesine biran önce başlanması ve sıkı takibinin yapılması.
18. Ormancılık faaliyetlerinde Afrika modeli örnek alınarak akasya ormanlarına ağırlık verilmesi.
19. Sosyal hayatı destekleyecek alt yapılara önem verilmesi. Yabancı müzik yayını yapan radyolar vs
20. Sivas sinema platformu oluşturulması. (Altın kangal ödülü gibi)

21. Rüzgar enerjisi, güneş enerjisi ve biyoenerjiye desteklerin sağlanması.
22. Nanoteknoloji organize sanayi bölgesi
23. Otobüs duraklarına kitap konulması
24. Kale projesi, surlarla çevrili 2 şehirden biri. Şehir girişlerine sur teması
25. Bilim merkezi
26. Zihin engelliler ve üstün zekalı çocuklar için resmi okullar
27. Hayvanat bahçesi
28. Üniversite şehir merkezi arası raylı sistem ulaşım
29. Akıllı çöp kutuları
30. İslam aleminin 3 şemsinden biri olan şemsi sivasinin tanıtımının artırılması
31. Kış sporlarına ilginin artırılması

Öğr. Gör. Fikriye Çelik
İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Sivas

Küresel dünyanın önüne çıkanı yok eden gücü karşısında hayatta kalma mücadelesi veren “Yerel”in bu sınavdan geçmesinin tek yolu şüphesiz eğitimden ekonomiye, kültürden tarihe pek çok alanın işbirliği ile mümkündür. Her coğrafya kendi ihtiyacını talep etmekte, kendi ihtiyacına cevap verebilmektedir. Burada önem arz eden husus ihtiyaçların doğru tespiti olurken bunu sağlamanın yolu öncelikle eleştirel bakış açısını geliştirmekten geçmektedir. Şehrin büyümesinin önünde engel teşkil eden meseleleri saptamak ve beraberinde sorunu ortadan kaldırmaya yönelik çözüm önerileri geliştirmek hayati derecede önem arz etmekle birlikte, içinde bulunduğumuz teknoloji çağı gereği şehrin temel dinamiklerinin sanayi ile buluşması adeta bir zorunluluk olarak karşımızda durmaktadır. Sivas’ın ihtiyaç duyduğu kudretin bilhassa girişimci ruhlarda mevcut olduğunu söylemek hiç de güç değildir. Zihinsel dönüşüme muhtaç olduğu görülen şehirde ilk girişimin akademiden gelmesi gerektiği de aşîkârdır. Şehrin genelinde, ki yönetimi elinde bulunduran kamu kurumu yöneticileri ile gerçekleştirilen yüz yüze mülakatlardan edinilen notlar da buna işaret etmektedir, hâkim görüş kabul edilen üniversitenin halktan bağımsız bir ruh halinde hayat sürdüğü ve dahi fayda sağlayabileceği alanlara uzak olduğu kanısının acilen yıkılması ve sağlıklı bir iletişimin sağlanması gerekmektedir. Sivas’ın yalnızca tarım sayesinde gelişebileceği kanaatinin hızla değişen dünya karşısında zayıf kaldığı; yeni formüller bulunması gerektiği ve bir şehrin gelişebilmek için ille de sanayiden yararlanmak zorunda olduğu hatırdta tutulmalıdır. Akademinin sahaya inip ihtiyaç tespitinde bulunup sanayiciyle bir araya gelerek onları yatırım yapmaya teşvik etmesi kaçınılmaz gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Tam da bu aşamada risk alabilen yatırımcı keşfi için Rektörlük bünyesinde, bizzat Rektör tarafından çeşitli programlar (yemek vs.) organize edilmeli ve dahi sektörler bazında bir düzenleme yapıp sadece aynı sektörden şirketleri bir araya getirecek bu programlar en geç iki haftalık periyotlar şeklinde icra edilmelidir. Her periyotta başka bir sektöre hitap edip üniversiteye yatırım yapmaları ısrarlı bir tutum içinde bilhassa da Sivaslı işadamlarına “boyun borcu” adı altında empoze edilmelidir. Diğer yandan değişen turizm algısı ile birlikte artık farklı dokuların cezbedici olduğu düşünülürse Sivas’ın büyük bir avantaja sahip olduğu görülmektedir. Ancak sadece malzemeye sahip olmanın yetmediği, doğru bir turizm plânlamasına ihtiyaç duyulduğu da gün gibi ortadadır. Bu bağlamda Yıldız Dağı’nı yürüyüş, trekking, kamp alanları üzerine düşünüp değerlendirmek büyük bir getiri sağlayabilmektedir. Hızlı trenin şehre geliyor olmasını da şimdiden iyi değerlendirmek, kültürel etkinlikler geliştirerek iyi bir plânlama yürütmek gerekmektedir. Yine Kızılırmak’ın kıymetinin farkında olmak ve etrafında şehir dışından gelecek gezi severler için kültürel dokularla donatılmış konaklama mekanları oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, İnovasyon, Sivas, Kırsal Turizm

Doç.Dr. Gülpınar Akbulut
Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Kaan Şevki KAVAK başkanlığında gerçekleştirilen “Sivas İli’nin Sorunları, Eksiklikleri ve Potansiyelinin Belirlenmesi Toplantısı: Olası Proje Kaynakları Açısından Genel Bir Değerlendirme” toplantısında birkaç öneri sundum. Sunduğum önerilerden ilki bir proje havuzu oluşturmak ve üniversite tarafından belirlenen komisyonla (alanlarında akademik açıdan en yetkin kişilerden oluşması) desteklenmesi öngörülen proje adlarının ve yürütücülerin havuzda yer alması, böylelikle projeye uygun bilim insanı varsa proje ekibine dâhil edilmesidir. Öngörülen projeler diğer kuruluşlardan destek oluşturamaz veya kısmi destek oluşturursa BAP tarafından desteklenmelidir. İkinci önerim proje için güncelleştirilecek bir malzeme havuzunun oluşturulmasıdır. Araştırmacı ihtiyaç duyduğu malzemeyi buradan temin edemiyorsa proje bütçesinde göstermeli ve komisyonda proje bütçesini bu ölçekte değerlendirmelidir. Üçüncüsü projelerin bütçesi birbirinden farklılık arz etmektedir. Projenin özgünlüğü ve yaygın etkisi dikkate alınarak proje bütçesinin miktarı arttırılabilir veya azaltılabilir. Dördüncüsü üniversitedeki araştırmacıların proje destek ofisi ile işbirliği içinde üniversitenin araştırma merkezleri üzerinden şehrin gelişimine yönelik yapılan projelerdeki katkısı arttırılabilir. Beşincisi üniversitedeki araştırmacıların Sivas ili ile ilgili kamu ile yaptığı projeler içinde bir havuz oluşturulmalıdır.

Dr. Öğr.Üyesi İlknur Şentürk
Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü

Bilindiği üzere kentleşme, nüfus artışı ve sanayileşme ile birlikte oluşan atık miktarı ve çeşitliliği her geçen gün artmaktadır. Olası çevresel ve ekonomik sorunları önlemek için yapılması gereken, öncelikle atık yönetimi konusunda bir bilgi altyapısının kurulması ve toplumun her kesiminin bu konuda bilinçlendirilmesidir.

Sivas İl genelinde geri kazanıma uygun atıkların içindeki tehlikeli maddelerin nihai bertarafı için tekniklerin geliştirilmesi ve uygulanmasını ve böylelikle atıkların çevreye ve insana zararlarının minimize edilmesini öngören çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır. Entegre atık yönetim sistemi, farklı türdeki atıkların birbirleriyle karıştırılmadan kaynağında ayrı olarak toplanmasını olmazsa - olmaz bir koşul olarak kabul eder ve atıkların en yakın ve en uygun tesislerde, uygun metotlar ve teknolojiler kullanılarak bertaraf edilmesini gerektirir. Böylelikle hem çevresel hem de ekonomik açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması hedeflenir. Bu amaçla Üniversitemizden başlatılarak İl Merkezi'ne yayılacak olan bir atık yönetim ve geri kazanım seferberliği oluşturulmalı, atık yönetiminin nasıl yapılacağı konusunda eğitimler verilmelidir. Kurumlardan başlayarak verilecek eğitimler ve sonuçları yazılı ve görsel iletişim araçları ile tüm halka duyurulmalı ve önemli bir farkındalık oluşturulmalıdır. Ancak sürdürülebilir ve devamlı olarak iyileştirilebilir bir "Atık Yönetim Sistemi" oluşturulmadıkça başarıya ulaşmak imkansızdır.

Doç.Dr. Hasan Eleroğlu
şarkışla Aşık Veysel Meslek Yüksek Okulu

Sivas için tarım sektöründe değerlendirilmesi gereken fırsatlar için aşağıdaki konular tarafımızdan önerilmektedir.

1. Sivas'ın tarımsal değerlerinin araştırılması, korunması ve uygulamaya aktarılabak yeni tekniklerin geliştirilmesi, yüksek öğretime uygulama sahası oluşturması, yöre ve ülke ekonomisine katkı verecek tarımsal faaliyetlerin yürütülmesini sağlayacak niversite, Sanayi ve Tarım Sektörünün yer alacağı TEKNO TARIM PARK'IN acilen kurulması,
2. Tohumluk patates üretim alanlarının belirlenerek, koruma altına alınması, Tohumluk Patates retiminde Sivas'ın merkez haline gelmesi, Yerli eşitleri üretebilecek yeni üretim sistemlerinin TEKNO TARIM PARK kapsamında öncelikli olarak ele alınması,
3. Sivas'ın Tıbbi ve Endemik bitkilerinin envanterinin çıkartılarak, kaybolmakta olan türler için nlem alınmasına yönelik çalışmaların yapılması,
4. Kesimhane atıklarının değerlendirilmesi konusunda şarkışla/Sivas merkezli dönüşüm tesisinin Sivas ile birlikte çevresindeki 10 ilden elde edilen atıklarında değerlendirilmesinde ekonomik taşıma mesafesinde olması dikkate alınarak, evre kirliliğine neden olan atıkların çok değerli ürün haline dönüştürülmesi konusunda ülkesel projelerin yapılması,
5. Organik ve doğal ürünlere yönelik yurt dışı talepleri de dikkate alındığında, Sivas'ın bu tip üretim için uygun tarım alanlarının bu bakımdan değerlendirilmesine yönelik envanter ve özel sahaların oluşturulması yönünde çalışmalara gereksinim vardır.

Doç. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ
İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Başkanı

Emekli insanlar belirli bir işte uzun yıllar çalıştıktan sonra, çalışma hayatını bırakmış ve yaşı ilerlemiş kişiler olarak tanımlanabilir. Bu konumdaki kişilerin çok fazla boş vakitleri olduğu söylenebilir. Boş vakitlerini değerlendirebilecek hobileri veya uğraşları olan emekliler kendilerini daha mutlu ve sağlıklı hissedebilirler. Fakat uğraşları olmayan bazı emekliler etraflarındaki insanlara çok fazla müdahale ederek, yakınlarındaki insanları ve kendilerini mutsuz kılabilirler. Diğer bazı emekliler ise kendilerini çevrelerinden soyutlayarak kendilerini mutsuz kılarak psikolojik sıkıntılar yaşayabilirler. Bu olumsuz koşulların oluşması topluma hem sosyolojik hem de ekonomik açılarından maliyetler doğurabilmektedir.

Emekli insanların gün içerisinde boş vakitlerini değerlendirebilecekleri ve çeşitli sosyal aktiviteler gerçekleştirebilecekleri tesislerin kurulması, emeklilerin kendilerini daha mutlu hissetmelerini sağlayarak, emeklilerin ailelerine ve çevrelerindeki insanlara olan yaklaşımlarını olumlu etkileyerek toplumsal bir faydanın oluşmasını sağlayacaktır. Türkiye’de Kahramanmaraş Belediyesi’nin uygulamakta olduğu emekliler için sosyal tesis projesinin işleyişi, özelde emekli insanlara, genelde ailelere ve topluma sağladığı dolaylı sosyolojik ve ekonomik katkılar tespit edilerek, benzer uygulamaların Sivas ve Türkiye genelinde yaygınlaştırılması toplumsal faydanın geliştirilmesi açısından anlamlı bir girişim olabilir.

Doç. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ
İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Başkanı

Günümüz dünyasında toplumsal refahın artırılması ve insanların daha nitelikli bir yaşam sürdürebilmeleri, gelişmeyi hedefleyen tüm ülkelerin hedefi olduğu söylenebilir. Toplumsal refahın artırılması, insanların birçok mal ve hizmeti kolaylıkla satın alabilmelerini ifade etmektedir. İnsanların satın alma gücünün artırılması bu açıdan önemli bir durumdur. Satın alma gücünün artırılması ise ülkenin elde etmekte olduğu gelirin artırılmasıyla ilişkilidir. Kişi başına gelir düzeyi yüksek, gelişmiş ülkelere bakıldığında bu ülkelerin ortak özelliklerinin katma değeri yüksek ve teknoloji yoğun mallar üretiminde diğer ülkelere kıyasla rekabetçi oldukları görülmektedir. Gelişmiş ülkeler nitelikli ve teknolojik ürünler üretip, satarak gelir düzeylerini ve dolayısıyla toplumsal refahlarını artırabilmektedirler.

Türkiye’de küreselleşen dünyada diğer ülkeler karşısındaki konumunu geliştirebilmesi, gelir düzeyini yükseltmesi ve toplumsal refahını artırabilmesi için teknolojik ve nitelikli ürünler üretebilecek konuma gelmelidir. Böyle bir üretim yapısına geçişin yapılabilmesini sağlayabilecek en önemli faktörlerden bir tanesi nitelikli emektir. Mühendislik ve bilimsel bilgiye açık bir neslin yetiştirilmesi bu açıdan önemlidir. Zira teknolojik ürünlerin ortaya çıkartılabilmesinde bilim ve mühendislik bilgisi önem arz etmektedir ve matematik öğreniminin bu süreçte öne çıktığı söylenebilir. Böyle bir neslin yetiştirilmesi için çocuklara matematiği sevdirecek nitelikte merkezlerin açılmasının önemli olduğu söylenebilir.

Öğr. Gör. Murat MİRİK
C.Ü. Sivas MYO.
Raylı Sistemler Makine Teknolojisi Programı

Sivas ulaşım konusunda özellikle Demiryolu sektöründe ülkemizin göz bebeği şehirlerimizin belki de en başında gelmektedir. Lakin 1930'lu yıllarda başlayan demiryolu serüvenimiz şimdilerde yeterli değeri bulamamaktadır. TCDD'nin 8 bölge müdürlüğünün birisi olan 4. Bölge Müdürlüğü, TCDD iştiraki 3 önemli fabrikasının birisi olan TÜDEMSAŞ, ülkemizde yapımı planlanan ikinci hat olan Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren hattı, Sivas Beton Travers Fabrikası ve bunlarla birlikte TCDD Loko ve Vagon Atölyeleri şehrimizin demiryolu için ne kadar önemli olduğunun birer göstergesidir. Cumhuriyet Üniversitesi Sivas Meslek Yüksek Okulu bünyesinde bulunan Raylı Sistemler Makine Teknolojisi Programı şehrimizin demiryolu sektörüne yön verecek ve kurumların koordineli çalışmalarını sağlayabilecek bir köprü durumunda olacak bilgi ve tecrübe düzeyine sahiptir. Bilim adamlarının araştırmalarına göre nüfusu 200.000 üzerinde olan şehirlerin kent içi raylı ulaşım sistemlerinin düşünülmesini ve nüfusu 300.000 üzerinde olan şehirlerinde kent içi raylı ulaşım sistemlerini şehir için zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Bunun içinde projeler hazırlanmış olup gerek yerel yönetime gerek bakanlık birimlerine sunum yapılabilecek noktadadır. TÜDEMSAŞ Ar-Ge birimi ile Üniversitemizin Mühendislik Fakültesi birlikte çalışarak demiryolu sektörü için çok önemli çalışmalar yapabilir. Eskişehir'de bulunan ve asıl amacı lokomotif üretmek olan TÜLOMSAŞ geçtiğimiz senelerde AB onaylı yük vagonu üretmesi TÜDEMSAŞ geleceği için çok büyük bir tehdit olacağı gibi Ar-Ge çalışmalarının devamı gelmemesi takdirde yük vagonlarının üretiminin tamamıyla Eskişehir'e kaymasına neden olabilir. AB'ye uyum çerçevesinde TCDD'nin elinde bulunan ve sayısı 270'i bulan DE24000 serisi lokomotifin motorunun özellikle emisyon değerleri açısından modernizasyonu için TÜBİTAK tarafından 2 senedir 1007 çağrısı açılmakta ve bir sonuç alamamaktadır. Bu projenin üniversitemiz tarafından alınması sağlanabilir. Bununla birlikte şehrimizin geleceği açısından öncelikle TÜDEMSAŞ için hammadde üretebilecek SİDEMİR Sivas Demir Çelik Fabrikası ve yine bu fabrikaya eklenebilecek bir ünite ile Divriği'deki zengin demir cevheri yataklarının oluşu düşünülebilir. Ayrıca kurulabilecek bir tesis ile Çin'den her biri 3000 Dolar'a satın alınan tren tekerleklerinin üretilmesi şehrimize her sene milyonlarca lira girdi sağlayabilir.

Yukarıda söylenenler ışığında Sivas ilinin geleceği açısından biran evvel çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bunun için de ilimizde çok geniş katılımlı Üniversitemiz ev sahipliğinde **"Raylı Sistemler Çalıştayı"** yapılması; Ulaştırma Bakanlığı, TCDD genel Müdürlüğü, Sivas Valiliği, Sivas Belediyesi, SİDEMİR, meslek odaları sivil toplum kuruluşları gibi çok büyük bir katılım ile konuların enine boyunu tartışılıp şehrimizin geleceğine ışık tutacak konuların masaya yatırılması gerekmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Seher Dirican
Veteriner Fakültesi, Klinik Öncesi Bilimler Bölümü

Sivas ilinin en önemli sorunlarından biri sahip olduğu potansiyelin yeterince değerlendirilememesidir. Sivas ili yer üstü ve yer altı suları bakımından oldukça zengindir. Kızılırmak ve Yeşilirmak, Sivas ili topraklarından doğmaktadır. Kızılırmak nehrinin Sivas il sınırları içerisindeki uzunluğu yaklaşık 250 kilometredir. Ayrıca, Türkiye'nin en önemli akarsularından olan Fırat, Ceyhan ve Seyhan gibi nehirlerin bazı kolları Sivas il sınırları içerisindeki akarsulardan beslenmektedir. Bunun yanı sıra Sivas ilinde çok sayıda doğal göl, baraj gölü ve gölet yer almaktadır. Bununla birlikte, Sivas ilinde çok sayıda çermik diye isimlendirilen jeotermal su kaynakları da bulunmaktadır. Tüm bu su kaynakları üzerinde yeterince bilimsel çalışma yapılmadığı görülmektedir. Sivas ilindeki bu su kaynakları ile ilgili olarak çeşitli projeler yapılabilir.

Sivas ili su ürünleri yetiştiriciliği açısından oldukça elverişli bir yapıya sahiptir. Sivas ilinde çok sayıda akarsu ve baraj gölünde gökkuşağı alabalığı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sivas ilinde toplam 46 adet işletmede yaklaşık olarak 5500 ton/yıl gökkuşağı alabalığı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Türkiye'nin % 5.43'lük gökkuşağı alabalığı üretimini Sivas ili sağlamaktadır. Sivas, gökkuşağı alabalığı yetiştiriciliğinde Türkiye'de en çok üretim yapan ilk 10 il arasında yer almaktadır. Karadeniz Bölgesinde yer alan Trabzon, Samsun gibi illere ve yurt dışına Sivas ilinden alabalık satışı yapılmaktadır. Sivas ilinde öncü sektörlerden biri olan su ürünleri yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, sorunlarının belirlenerek geliştirilmesi ve istihdamın artırılması için projeler yapılabilir. Ayrıca, Sivas ilinde alabalık yetiştiriciliği yapan işletmeler ve çevresel etkilerinin incelenmesi konusunda projeler yapılabilir.

Son olarak, Sivas ili ile ilgili olarak dar kapsamlı bireysel projeler yerine daha çok geniş kapsamlı multi disiplinler projelerin planlanması ve yapılması daha faydalı olacaktır.

Dr. Öğr. Üyesi Sevdâ ÖZEL
Cumhuriyet Üni. Jeofizik Müh.

Sivas iline **bir Kent Müzesi ve Temalı müzeler** yapılmasını öneriyorum. **Kent müzesi**, şehrin kültürünü, el sanatlarını, sosyolojik yapısını ve kentin değerlerini ayrı odalarda son teknoloji ile imkanlarıyla desteklenmiş, engelli insanlarımıza ve her yaştan insanımıza da ulaşabilecek şekilde çeşitli görsellerle, sözlü, yazılı, işitsel ve görüntülerle veya deneysel olarak katılım olabilecek şekilde (örneğin kente özgü bir halı dokuma tezgahında dokuma uygulaması yapılabilmesi) hazırlanmalıdır.

Temalı müzeler ise alanına göre sınıflandırılmış konuları veya sadece tek bir konuyu hedef alarak birden fazla müzede ve her türlü ulaşımın rahatlıkla olabildiği şehrin farklı noktalarında olacak şekilde düşünülmelidir. Temalı müzeler Sivas madenciliğinin tarihi müzesi, doğal güzellikler ve jeopark (fosil yatakları, KAF zonu, jips karstı, Kızılırmak nehri, göller, dağcılık vb yürüyüş rotaları) müzesi, jeotermal sular tarihi ve çeşitliliği (sıcak, soğuk, balıklı, uyuz çermik ve kaplıcaları gibi) müzesi, Cumhuriyet müzesi (müzede kurtuluş mücadelesi hazırlıkları ve buna katkısı olan önemli kişiler, şehitler, gaziler, mekanlar sadece Sivas'taki kısmı ile anlatılmalı), Aşık-ozan-şair-yazar temalı edebiyat ve müzik müzesi (Bağlama atölyesi ile birlikte desteklenmeli), Kangal köpeği ve kentin diğer endemik bitki ve canlı türlerini anlatan zooloji ve botanik müzesi ve Demiryolu tarihi müzesi gibi kente özgü ve temaları olan müzeler yapılmasını öneriyorum. Bu müzelerde de yine her türlü son teknolojiden faydalanılmalı ve deneysel atölyeler de olmalıdır. Bu müzelerin bazıları mevcut otopark ve ziyaretçi dinlenme ve her türlü ihtiyaç alanlarına yakın olmalı, bazıları yeni otopark ve ziyaretçi dinlenme ve ihtiyaç alanları ile birlikte düşünülmeli ve bazı temalı müzeler ise daha geniş ve rahat mekanlar olarak tasarlanmalıdır. Yine tüm hazırlıklar her yaşa ve engelli vatandaşlara göre tasarlanmalıdır.

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Özdemir

İletişim Fak. Halkla İliş. ABD

Tüm Türkiye hatta dünyada olduğu gibi Sivas için de en büyük sorun/eksik/potansiyel fırsat konuları:

- küresel iklim değişikliği kapsamında; su, yenilenebilir enerji, tarım,
- Bilişim teknolojileri kapsamında; yapay zeka, nesnelerin interneti, makine öğrenimi, veri madenciliği ve
- Savaş ve kıtlık sebebi ile yaşanan göç dalgalarının sosyoekonomik, sağlık, eğitim üzerine etkisidir.

Bu konularda yapılacak çalışmalar öncelikli olarak hem yerel yönetimler hem de üniversite tarafından desteklenmelidir.

Sivas ili özelinde ağaç / yeşil alan sayısı ve yoğunluğunun gittikçe azaldığı rahatça gözlemlenebilmektedir. Karasal iklimin hakim olduğu bu bölgede hem iklimlendirme hem de estetik açıdan hızlı ve etkin şekilde ağaçlandırma çalışması yapılmalıdır. Gölgelendirme, iklimlendirme, toprağa uygunluk, alerjen etki, yaşam süresi vb. etmenler dikkate alınarak, tarım teknolojisi konusunda çalışan uzmanların önerileri ışığında, ağaçlandırma çalışması yapılması elzemdir.

Üniversitemiz özelinde, çevre ve geri dönüşüm konularında değerli çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Hatta bireysel anlamda bu anlamda çok çaba, zaman ve para harcayan öğretim üyelerimiz de bulunmakta ve bu kişiler de yeteri kadar desteklenmemektedir. Ayrıca, -yetersiz de olsa- yapılan uygulamalarda geri dönüşüm kutuları etkin ve amacına uygun şekilde kullanılmamakta, atık yönetimi uygun şekilde yapılamamaktadır. Uygar bir toplumda bu bilincin tesis edilmesi gerekir. Bu sebeple çevre ve sürdürülebilirlik konusunda her fakültede kredisiz – zorunlu ders olarak “kolokyum / çevre ve sürdürülebilirlik” adı altında bir ders verilmesi çok faydalı ve diğer üniversite ve eğitim kurumlarına da örnek bir uygulama olacaktır.

Yine üniversitemiz özelinde; şimdiye kadar yapılan ve yapılmakta olan pek çok değerli bilimsel çalışma mevcuttur. Ancak şu dikkat çekmektedir ki özellikle fakülteler arasında tam bir bilgi paylaşım imkanı bulunmamaktadır. Örneğin, bilimsel çalışmada belli bir yazılım (örneğin; Tableau, R-programming, Phyton vb.) kullanmak isteyen bir araştırmacı üniversitemiz bünyesinde görevli olup uzmanlığı bu alanda olan, bununla birlikte ilgili araştırma konusunda kendisine yardım etmeye gönüllü ve yetkin olan akademisyenlerin kim olduğu hakkında bilgi sahibi olmayabilir. Ya da çalışması dahilinde gerekli olan bir cihazın başka bir fakültede olduğunu ya da bu cihazla ilgili çalışan bir akademisyen olduğunu bilemeyebilir. Bu kapsamda, üniversitemiz bünyesinde yapılan akademik çalışmaların sayısını ve kalitesini artırmak amacı ile forum benzeri bir elektronik platform oluşturulmasında fayda vardır. Araştırmacıların bilgi ve tecrübe

paylaşımında bulunmalarına imkan veren, etik ve yasal koşullar dahilinde yönetilecek bir forum (ya da benzeri bir elektronik oluşum) fakülteler arası iletişim ve işbirliğinin daha iyi tesis edilmesini sağlayacaktır.

Yine bilgi ve tecrübe paylaşımı / yardımı konusu dahilinde; belirli periyotlarla (örneğin ayda bir) yüz yüze yapılacak ağ kurma (networking) etkinlikleri (belli sayıda kişinin katılımı ile ve her defasında belli bir konu başlığı altında (örneğin: “tema: gaz kromatografisi” ya da “demiryolu teknolojileri” gibi) yapılacak, serbest dolaşıma izin verecek (ayakta, kokteyl şeklinde vb düzende tasarlanmış) faydalı olacaktır.